

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационния труд на тема:
**„Систематология на работническия спорт в Република България в
съвременните социално-икономически условия“**

за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление 7.6. Спорт, научна специалност „Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. Методика на лечебна физкултура)“.

Автор на дисертационния труд: **Георги Василев Драганов**

Научен ръководител: **проф. Бисер Максимов Цолов, дн**

Рецензент: **проф. Йордан Костадинов Иванов, доктор**

Изследваният научен проблем за систематологията на работническия спорт в съвременните социално-икономически условия в Република България е изключително актуален, социално-обусловен и с голям маркетингов ефект. От научно-изследователска и практико-приложна гледна точка разглежданата тематика е свързана с основни тенденции и специфични фактори, влияещи на подсистемата на спорта сред една огромна социална целева група на професионално ангажираните хора в България.

Дисертационният труд е съставен от четири глави и е в обем от 166 страници с приложенията, анкетните карти и използваната библиография, в т.ч. включва 99 фигури и 13 таблици. Литературният обзор по проблема е извършен върху основата на 132 литературни и документални източника, от които 88 на кирилица и 44 на латиница

По отношение на структурата, съдържанието, логическото изложение и методическата насоченост трудът отговаря на утвърдените изисквания и на действащата нормативна уредба.

В Глава Първа задълбочено се проучват и анализират някои теоретични и научно-приложни аспекти на работническия спорт като управленска система, която е една от най-засегнатите от политическите и социално-икономическите промени. Чрез системния подход са разкрити до голяма степен протичащите

процеси в работническия спорт в условията на новата социално-икономическа среда. Изведени и анализирани са основни характеристики и параметри. Обособени са структурата, функциите и диалектическите връзки в системата. Разкрити са основните компоненти на вътрешната среда, които биват секторно-специфични, концептуални, структурни и ресурсни. Представени са и социално-икономическите ползи на цялостната система на работническия спорт в съвременните политико-икономически условия, както и модулните аспекти на нейното развитие.

В главата аналитично се разглеждат още функциите на работническия спорт през призмата на социалната отговорност и на социалната държава, както и степента на ангажираност на работодателите по отношение на корпоративната социална отговорност.

В Глава Втора точно и ясно са формулирани научният проблем, работната хипотезата, целта задачите, методическата насоченост и организацията на изследването. Обект на изследването са работодатели (76), работници и служители (307), представители на обществени спортни организации, частни формирования и други, предоставящи спортни услуги на работещите от България и чужбина.

Използваните методи в изследването предоставят на автора възможност за набавянето на актуална и достоверна информация по разглеждания проблем. Времето за провеждане на съответните изследвания (юли 2007 – декември 2012) е достатъчно да се направят съществени изводи и препоръки.

Приложението на системния подход дава възможност научно да се обосновават важни стратегически моменти в развитието на работническия спорт в съвременните социално-икономически условия. Някои от тях са свързани с това, че:

- Изграденият модел на базата на взаимоотношения „държава – бизнес – работещи – общество” служи за обосноваване на процеса на формиране

(отсъствие) на единна целенасочена държавна политика за развитието на работническия спорт.

- Ролята и мястото на работническия спорт се явява единна и неделима част от корпоративната социална отговорност.
- Изграждането и поддържането на дългосрочни отношения не само с клиенти, но и със собствените служители от страна на работодателите, могат да се извършват чрез средствата на спорта.

Чрез извършения SWOT-анализ се разкриват определени перспективи за организацията, развитието, усъвършенстването и управлението на работническия спорт в Република България. Изследван е опитът на различни фирми у нас, които предоставят възможности и организират събития за спортуване на собствените служители. Представени са и видове спортни социални ангажименти от страна на работодателите, както и произтичащите за тях ползи.

В своят труд авторът разглежда и обобщава няколко равнища на анализ:

- Макрониво – степента и ангажираност на държавата за развитието и организацията на работническия спорт.
- Мезониво – предоставяне на възможности за спортуване от страна на работодателите в зависимост от прилаганата корпоративната социална отговорност, т.е. това са нагласите им за реални социални ангажименти.
- Микрониво – потребителите на спортни услуги (работещи) с техните вътрешни нагласи и мотивация. В тази връзка е извършено спортологично изследване със 164 български и 143 чуждестранни работници. Може да се отбележи, че анкетното проучване разкрива пряката ангажираност на работодателите, възможностите и начините за трудова дейност, ангажиментите на държавата в тази област и пр.

Тук бих препоръчал да се повиши обхвата на изследваните целеви социални групи, представители на институциите, както и спортолозите-експерти, имащи пряко отношение към развитието на работническия спорт,

като например от МФВС, МТСП, синдикални организации, някои международни организации, взаимодействащи с български такива. Интересно би било чрез методите на специализираното интервю и сравнителния анализ да се обосноват по-конкретно някои взаимовръзки между партньорите, което ще даде по-оптимизиран и обективен израз на междуинституционалното взаимодействие в развитието на работническия спорт. Това обаче в никакъв случай не намаля достоверността, качествата и достойнствата на труда.

От направения задълбочен анализ от докторанта убедено може да се твърди, че са разкрити и научно обосновани значими за спортната теория и практика изводи и препоръки, които кореспондират с поставените изследователски задачи. Дисертационният труд има своите качества, достойнства и научни приноси, като основните от тях са:

- Извършен е систематологичен анализ на работническия спорт в България, като са изведени фактори, модели, политики, структури, функции, ресурсно осигуряване, механизми и форми на управление. Това доказва, че в България действа ултралиберален модел за управление на работническия спорт, свързан с приоритетна ангажираност на държавата към спорта за високи постижения. Подобна концепция обяснява дистанцирането в отношенията ѝ със субектите, в т.ч. с доставчиците на спортни услуги за масовия и работническия спорт.
- Разкрити са концептуални различия от наложената държавна политика към прилаганите политики в отделните сектори и към своя най-ценен ресурс – хората. Това показва, че липсва единна държавна политика за развитието на работническия спорт в България.
- Установена е липсата на стимули за бизнеса от страна на държавата, както и нейната висока степен на стратегическа избирателност, което е предпоставка за формиране на самостоятелно обособени вътрешно фирмени ангажименти по отношение на възможностите за спортуване.

- Чрез систематологичния анализ е разкрита липсата на единен комплексен подход при предоставяне на социални ангажменти, което е слабо проявено на практика въпреки приемането на документа „Стратегия за корпоративна социална отговорност 2009-2013”, изготвен по инициатива на МТСП.
- Разгледана е концепцията за партньорство между бизнеса и спорта, като са доказани икономическите и социалните ползи за двете страни. Разкрити са резерви по отношение на разнообразието от предоставени възможности за спортуване на работещите и са открити три вида ползи за работодателите – социални, икономически и управленски.
- Разработен и научно обоснован е модел за междуинституционално взаимодействие при развитие на работническия спорт в Република България като възможност за приложение и реализация на социални политики и практики.

Към това може да се добави, че в изследването са използвани и подходящи подходи за разкриване на спортологичните интереси и потребности на работещите като механизъм за постигане на институционални цели.

В ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Гл. ас. Георги Василев Драганов показва прогресивно израстване не само в своята преподавателска и научно-изследователска дейност, но и по отношение на обществената и доброволческата си ангажираност. Всичко това, както и достойнствата на представения за рецензиране дисертационен труд ми дават основание убедено да предложа на уважаемото научно жури да присъди на Георги Василев Драганов образователната и научна степен „Доктор” в професионално направление: 7.6. Спорт, научна специалност „Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. Методика на лечебна физкултура)”.

Рецензент:

30.04.2013г.

Проф. Йордан Иванов, доктор